Eduskunnan lakivaliokunnalle
LaV@eduskunta.fi

Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijapyyntö

HE 71/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Asiantuntijakuuleminen Tiistai 16.9.2025 klo 10.00 Teams

Asiantuntija Käräjätuomari Petteri Plosila, petteri.plosila@oikeus.fi, puh. 029 56 44419

Yleistä

Käräjäoikeus pitää myönteisenä, että esityksen jatkovalmistelussa on huomioitu lausuntopalautteen perusteella esiin nousseet kysymykset sääntelyn täsmällisyydestä, terminologiasta ja soveltamisesimerkeistä. Muutokset parantavat sääntelyn ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta sekä vahvistavat lain systematiikkaa. On perusteltua, että esityksessä on otettu erikseen kantaa perusoikeuksien, kuten sananvapauden ja kokoontumisvapauden, turvaamiseen.

Hallituksen esityksen säännöskohtaiset perustelut ovat kuitenkin hyvin pitkät ja yksityiskohtaiset. Tämä tekee tekstistä raskasta lukea ja vaikeuttaa ydinsisällön hahmottamista.

3 a § Poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen

Täsmennetyt määritelmät selkeyttävät, mitä poliisi- ja hälytystoiminnalla tarkoitetaan.

Käräjäoikeus pitää perusteltuna, että 3 a §:stä on poistettu toissijaisuuslauseke suhteessa pahoinpitelyrikokseen. Tämä vahvistaa rikoslain systematiikkaa ja vähentää epäselvyyksiä lain soveltamisessa.

Ehdotetun 3 a §:n enimmäisrangaistus, neljä vuotta vankeutta, on edelleen suhteellisen ankara, koska teko voi toteutua myös ilman väkivaltaa. Käräjäoikeus katsoo, että rangaistusasteikkoa olisi mahdollista kehittää oikeasuhtaisemmaksi esimerkiksi siten, että asteikko sallisi myös sakkorangaistuksen lievimmissä tapauksissa.

Tämä lisäisi rikoslain johdonmukaisuutta ja turvaisi oikeudenmukaisen rangaistuskäytännön.

3 b §. Poliisi- tai hälytystoiminnan haittaaminen

Esityksen täsmennykset 2 momenttiin vähentävät tulkinnanvaraa, mutta säännös on edelleen haasteellinen lainsoveltajan kannalta. Käräjäoikeus korostaa, että rajanveto hyväksyttävän kansalaistoiminnan, kuten mielenosoitusten, ja rangaistavan haitanteon välillä on tehtävä huolellisesti perusoikeudet huomioon ottaen.

Vaikutukset oikeusjärjestelmään

Käräjäoikeus toistaa aiemman huomionsa siitä, että esityksen vaikutukset voivat lisätä tuomioistuinten työmäärää erityisesti pääkaupunkiseudulla. Vaikka esityksen vaikutusarvio katsoo kustannusten nousun vähäiseksi, oikeudenkäyntien mahdollinen pidentyminen ja poissaolojen lisääntyminen voivat edellyttää lisäresursseja tuomioistuimille.

Lopuksi

Helsingin käräjäoikeus pitää lakiesityksen tavoitteita perusteltuina ja jatkovalmistelussa tehtyjä täsmennyksiä pääosin onnistuneina. Käräjäoikeus katsoo, että erityisesti 3 a §:n rangaistusasteikon oikeasuhtaisuus sekä 3 b §:n soveltaminen perusoikeudet huomioiden voivat aiheuttaa käytännön haasteita lainsoveltajille.

Asiantuntijalausunnon on laatinut käräjätuomari Petteri Plosila

Helsingin käräjäoikeus

Sirpa Pakkala

Laamanni

Jakelu Lakivaliokunta

Tiedoksi käräjätuomari Petteri Plosila

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Sirpa Pakkala
Laamanni
Helsingin käräjäoikeus
sirpa.pakkala@oikeus.fi